

УДК 141.2 : 338

DOI <https://doi.org/10.32782/hst-2024-20-97-13>

ЕВОЛЮЦІЯ ЛОГІСТИЧНОЇ ПАРАДИГМИ: ВІД ІМАНЕНТНОГО ЗНАННЯ ДО СИСТЕМНОГО РОЗУМІННЯ ЕКОНОМІКИ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

ЄВГЕНІЙ, СЕВЕРІН¹

Анотація

У статті досліджено передумови і послідовність формування фундаментальних парадигм логістики, як науки, орієнтованої на пізнання закономірностей потокових процесів; виявлено кореляцію аналітичної, технологічної, інтегральної, маркетингової логістичних парадигм; сформульовано основні положення парадигми екологічної відповідальності учасників логістичного процесу. Доведено, що філософія логістики багато в чому визначає розвиток сучасної економічної наукової думки, оскільки дослідження потокових процесів виявилось одним із найбільш затребуваних напрямів соціальних досліджень, у зв'язку з розширенням масштабів використання глобальних біосферних, інформаційних, фінансових, інноваційних ресурсів. Виходячи із того, що інформація в умовах сучасної мережевої економіки є системоутворюючим фактором, за допомогою якого забезпечується цілеспрямованість і впорядкованість руху матерії та використання енергії у галузі виробництва й товарообігу, було обрано **мету дослідження**: обґрунтування необхідності нового методологічного повороту від інтегральної та маркетингової логістичних парадигм до екологічної парадигми, що передбачає відповідальність усіх учасників економічної діяльності та споживання товарів та послуг. Представленні у статті узагальнення дозволили дійти **висновку** про те, що для створення глобальної економічної мережевої структури, у якій можуть бути мінімізовані негативні впливи людини на природне середовище, потрібен перехід до нової парадигми логістичного знання, в основі якої не лише переосмислення «відносин» із живою природою, а й глибоке розуміння внутрішніх законів устрою біогеоценозів із перенесенням їх у сферу штучного світу людського буття. Означений перехід є природним еволюційним процесом, пов'язаним із накопиченням знань про навколишній світ, із розробкою нових технологій, а також з усвідомленням невідворотності змін у конкретний історичний період.

Ключові слова: логістика, логістичні парадигми, інформаційні потоки, глобальна мережева економіка.

Постановка проблеми.

Сучасний глобалізований світ постає як складна система, в якій функціонально поєднуються економічна, соціальна, духовна, політична та інші сфери життєдіяльності людства в єдину логістичну композицію, в основі якої – інформація, що фактично перетворюється на головний об'єкт господарської діяльності, головне багатство. Відповідно виробництво та переробка інформації стають основним змістом людської праці. У новому суспільстві якість життя, так само як і перспективи соціальних змін та економічного розвитку, все більше залежать саме від інформації та від її використання. У такому суспільстві життєвий рівень, структура роботи та відпочинку, система освіти та ринок істотно залежать від прогресу в інформації та знаннях. Економіка стає інформаційною, вона має забезпечувати відносини, що виникають у процесі виробництва: розподілу, обміну та споживання інформації. Але

для того, щоб користуватися інформацією конструктивно й у творчих цілях, потрібна спеціальна система управління інформаційними потоками. Дослідження закономірностей, властивих потоковим процесам власне і є завданням науки логістики. Логістичні дослідження здійснюються переважно за двома епістемологічними векторами: 1) логістика як галузь менеджменту, управління матеріальними, інформаційними та фінансовими потоками у виробництві та обігу; 2) логістика як міждисциплінарний науковий напрям, пов'язаний із пошуком нових можливостей підвищення ефективності потокових процесів будь-якого характеру. Особливої актуальності, у зв'язку із формуванням сучасного економічного мережевого середовища, набуває саме другий напрям, який і буде розглянуто у цій науковій розвідці.

Об'єктом вивчення інформаційної логістики є потік, який визначають як спрямований рух чогось умовно однорідного (наприклад, ресурсів, процесів тощо) у межах інформаційної системи. Існування потоків в економіці необхідно обґрунтовувати, тобто моделювати та організовувати. Беручи за основу це твердження, вважатимуться,

Corresponding author:

¹ Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди (Харків, Україна)
E-mail: Evgenyeseverin@gmail.com
ORCID iD: <https://orcid.org/0009-0008-0112-380X>

що перетворення і передачі інформації стають потоковими, якщо вони можуть бути структуровані як регулярні, однорідні, повторювані елементи (документи). Рух інформаційних ресурсів – це безперервна зміна їхнього стану за кількістю та місцезнаходженням у часі.

Досліджуючи сутність поняття «інформація», французький філософ Е. Морен показав трансформації його вихідного змісту і неадекватність абсолютизації його статусу відносно людини, природи, соціально-гуманітарного знання. На його думку, хоча поняття інформації і походить з людської комунікації, воно на певному етапі прийняло фізичну форму і набуло замкненого фізичного статусу. На думку Морена, «інформація претендує сьогодні на верховну владу, вона є варварським завойовником. Вона втратила свої співбуттєві властивості, які були її чесною» (Rider, Graham, 1970). Тож вона стає «словом-володарем...розпорядником енергії, якою вона маніпулює, котру вона саджає на ланцюг і підкорює, звільнює з ланцюга і дозволяє шаленіти» (Rider, Graham, 1970). Філософ наполягає на зміні буттєвих орієнтирів людини з ідеалів інформаційно-системного осмислення світу на епістемологічні ідеали органічної цілісності. А для цього потрібен гуманітарний поворот у науці і суспільній свідомості від прагматичної раціональності (з її націленістю на цінності споживання) до екорациональності, що передбачає гармонізацію відносин людини і природи при збереженні і розумному розвитку досягнень науково-технічного прогресу.

З іншого боку, інформація – це біоенергетичний ресурс, за допомогою якого забезпечується цілеспрямованість і впорядкованість руху та використання матерії, енергії, різних видів самої інформації, генерованої індивідом, і навіть інформації, що зберігається у його пам'яті чи пам'яті інформаційної системи.

Логістика у сфері господарської та економічної діяльності спрямована на формування системи переміщення матеріальних потоків від джерел їх виникнення до місць перетворення або споживання. Використання концепції логістики в комерційних структурах, військовій справі, міських комунальних службах передбачає системний підхід, економію простору, часу, матеріалів, енергії, праці та грошей. Логістика вищого рівня піднімається до філософії адаптивного виживання складних систем і є сферою міждисциплінарного гуманітарного знання про функціонування, взаємопов'язаність, взаємозбереження

окремих елементів (блоків, підсистем), що взаємодіють між собою та визначають цілісність, єдність гетерогенних складних систем. Тому дослідження функціонування глобальних процесів з урахуванням принципів логістики є актуальним і передбачає звернення до таких гуманітарних дисциплін, як теорія пізнання, філософія, політологія, культурологія, соціологія та інших галузей соціального знання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, з яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор.

Дослідження еволюції логістичної парадигми у контексті утвердження інформаційного суспільства ґрунтується на теорії інформаційного суспільства, презентованої М. Кастельсом у фундаментальній праці «Інформаційне суспільство: історія, економіка, культура», що побачила світ у 1996 році. У ній автором розкрито характер революції у сфері інформаційних технологій. Однією з рис інформаційного суспільства дослідник визначив мережеву логіку його базової структури. Виникнення нового суспільства супроводжується перетворенням суспільних форм простору і часу та виникненням нової, у тому числі, логістичної культури. Означені зміни зумовлені четвертою промисловою революцією, що вимагає від людини виняткової обізнаності у професійній, суспільній та побутовій сферах життєдіяльності. Четверта промислова революція ставить успіх стратегій розвитку людини та країни у безпрецедентну залежність від розуміння світового бізнес-технологічного ландшафту (Череп, Воронкова, Череп, Нікітенко, 2023).

Ідеологія постіндустріального суспільства, на думку сучасного норвезького дослідника К. Вогта, являє собою «особливий світогляд, який підносить і прославляє «роботу знань» і певною мірою нівелює наявні форми промисловості та знання робітників, необхідні для практичної роботи. Коли сьогодні розглядається через призму цієї теорії, то практична робота сприймається як робота вчорашнього дня, а люди, які її виконують, – як учорашні люди» (Vogt, 2016).

Логістика є одним із найдинамічніших секторів економіки інформаційного суспільства, її інноваційний розвиток сприяє економічному зростанню та забезпечує міжнародну конкурентоспроможність країн ЄС. Наразі Європа є лідером у сфері логістики і, зважаючи на постійне зростання обсягів вантажних перевезень по всій Європі, довгостроковий прогноз, на думку Т. Катцулуса, становить 80% зростання вантажних перевезень до 2050 року.

Із таким прогнозованим зростанням, актуальним і постійним викликом, як стверджує дослідник, є підвищення ефективності та конкурентоспроможності логістичного сектору при одночасному зменшенні впливу на навколишнє середовище (Метеленко, Воронкова, Нікітенко, Сіліна, 2023).

В українському науковому дискурсі проблематика парадигмальних зрушень в економіці у напрямі формування мережових логістичних зв'язків, а також перспектив її модифікацій в умовах цифровізації, представлена у працях таких дослідників, як В. Воронкова, В. Метеленко, В. Нікітенко, І. Сіліна, А.Череп [1;5;8;10]. (Воронкова, Нікітенко, 2023. С. 43-57; Morin, 1992; Schwab, Klaus, 2018; Череп, Воронкова, Череп, Нікітенко, 2023).

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття.

У глобальних логістичних системах інформаційного суспільства залишаються нерозв'язаними проблеми захисту довкілля, оскільки господарська діяльність людини завдає непоправної шкоди об'єктам флори й фауни та опосередковано здоров'ю людей і майбутнім поколінням. У сучасному науковому дискурсі досі не приділено достатньо уваги розробленню, обґрунтуванню та впровадженню екологічно орієнтованих методів удосконалення руху матеріальних потоків, розподілу товарів і послуг, збирання, перероблення та утилізації всіх видів відходів.

Мета статті: обґрунтування необхідності нового методологічного повороту від інтегральної та маркетингової логістичних парадигм, в основу яких покладено об'єднання учасників логістичного процесу на макрорівні та прагнення до зниження рівня логістичних витрат і часу, до екологічної парадигми, що передбачає відповідальність усіх учасників економічної діяльності та споживання товарів та послуг.

Методи дослідження.

У ході дослідження було використано методи функціонально-структурного, компаративного та синергетичного аналізу. Функціонально-структурний метод дозволив визначити функціональний, інституційний та соціокультурний аспекти досліджуваного феномену. За допомогою методу компаративного аналізу було здійснено порівняння аналітичної, технологічної, інтегральної, маркетингової логістичних парадигм. Методологічний інструментарій синергетики дозволив обґрунтувати необхідність переходу від

інтегральної та маркетингової логістичних парадигм до екологічної парадигми.

Виклад основного матеріалу.

Співвідношення і зміст знань, що становлять основу логістики, з плином часу змінювалися і постійно піддавалися перегляду. Спочатку логістика була присутня у житті суспільства як приховане (іманентне) знання у торгівлі, побутовому житті у домашніх господарствах, але надалі її почали використовувати у військовій справі, що сприяло формалізації методів постачання, переміщення потоків людей між театрами воєнних дій або безпосередньо під час проведення воєнних операцій.

Накопичення знань про логістичні процеси у військовій справі сприяло посиленню військової освіти та створенню культури управління матеріальними потоками в умовах тимчасових обмежень на постачання боєприпасів, продуктів харчування, зброї та обмундирування для потреб армії. Науково-технічний прогрес, з одного боку, сприяв розвитку суспільства, з іншого – багаторазово збільшував втрати людей унаслідок військових конфліктів між країнами. Так Друга світова війна була не тільки найжорстокішою і найкровопролитнішою в історії людства, а й найоснащенішою в технічному і технологічному плані.

Усі сторони воєнного конфлікту використовували рекордну кількість техніки та логістичні технології, тож закономірним результатом після закінчення воєнних дій стало перенесення логістичних знань у цивільне життя й оформлення їх у відповідні концепції та логістичні технології. Після закінчення Другої світової війни логістика продовжує розвиватися у військовій та економічній сферах при активному обміні між країнами технологіями управління матеріальними та супутніми потоками.

Завершення воєнних дій у 40-их роках минулого століття збіглося із початком протистояння ідеологій СРСР і США та розвитком космічних технологій, які мали подвійне призначення. Дві протидіючі держави у ХХ ст. досягли значних результатів у науково-технічному розвитку. Цьому сприяв насамперед розвиток фізики та математики, поява кібернетики та інформатики, створення обчислювальної техніки, здатної переробляти великі масиви інформації за короткий період.

Опосередкованим результатом цих процесів стало оформлення аналітичної парадигми логістики. Накопичення знань у 50-60-х рр. ХХ ст. призвело до повсюдного використання аналітичного підходу до управління виробничими про-

цесами. Характерною особливістю аналітичної парадигми є побудова складної економіко-математичної моделі, що вимагає використання великого обсягу вихідної інформації та складних алгоритмів побудови ієрархічних поточкових зв'язків.

Закінчення активних військових дій на Євразійському континенті ознаменувалося переходом до холодної фази протистояння, що сприяло розвитку інтернет-технологій як предтечі ведення інформаційних воєн у XXI ст. *Аналітична парадигма* у своєму розвитку дійшла кінцевої точки, що виявилось у суттєвому зменшенні обсягу перероблюваної інформації в ручному режимі та знятті обмежень у використанні кількісних та якісних показників функціонування логістичних систем.

Практичне використання методів аналізу та оптимізації матеріальних потоків показало, що їх доцільно використовувати переважно на рівні мікрологістичних систем. Обмеження обсягів розрахункових даних було знято створенням комп'ютерних технологій та формуванням *технологічної парадигми*, основою якої став стрімкий розвиток у другій половині XX ст. інформаційних технологій. Засобом досягнення глобальної інтеграції у рамках технологічної парадигми є системне об'єднання логістичних функцій транспортування, складування та управління запасами. Однак основним недоліком технологічної парадигми є її нездатність адаптуватися до динамічних умов ведення бізнесу та використовувати якісні показники при управлінні матеріальними потоками, оскільки при збільшенні масштабу діяльності в макрологістичних системах зростає ступінь невизначеності та ризику для учасників ланцюга поставок.

Усе це сприяло виникненню *маркетингової парадигми*, яка знімає обмеження щодо оцінки якісних показників функціонування ланцюгів поставок і дозволяє здійснювати управління ними у режимі реального часу. На етапі розвитку логістики у відповідності із маркетинговою парадигмою з'явилась можливість створення концепції управління ланцюгами постачання, що поєднала у собі логістику, маркетинг, управління якістю, комерційну діяльність. Як наслідок, відкрилися резерви підвищення ефективності процесів у макро- та мікрологістичних системах.

Досягненням маркетингової парадигми стало активне звернення до соціально-економічних дисциплін і, відповідно, констатація соціальної відповідальності бізнес-структур за реалізацію певних фінансово-економічних цілей своєї діяльності. Усі ці передумови призвели до утвердження

постіндустріального суспільства, де інформація та знання посіли чільне місце.

Відповідно до системного підходу, після аналізу, як поділу об'єкта дослідження на частини, слідує синтез, як об'єднання розрізнених частин системи в єдине ціле з урахуванням прихованих зв'язків між елементами системи. Тож у процесі розвитку маркетингова парадигма була доповнена *інтегральною парадигмою*, що дозволило використовувати переваги усіх попередніх парадигм та етапів розвитку логістичного знання. Стало можливим об'єднання усіх етапів руху сукупного матеріального потоку на шляху від джерел сировини у напрямку до кінцевих споживачів.

Наразі методи й принципи усіх попередніх парадигм логістики використовуються у відповідних складових глобальних логістичних систем та функціональних галузях логістики підприємств, остаточно відбувається перехід від закритих до відкритих систем в економіці.

Типовий прояв означеного переходу – активне впровадження у практику управління бізнесом клієнт-орієнтованих технологій (зокрема, завдяки інформаційним системам CRM-класу) та Інтернет-технологій електронної комерції. Відкритість Інтернет-орієнтованого бізнесу очевидна через використання зовнішніх інформаційних, інтелектуальних, розподільчих, організаційних та інших ресурсів. Нові Інтернет-технології – від електронного фрахту до віртуальних ланцюжків постачання – явний прояв конструктивної ідеології відкритості для сучасної логістики та SCM.

Не підлягає сумніву, що періоди та етапи розвитку концепції логістики були безпосередньо пов'язані зі процесами створенням керуючих та керованих підсистем, що забезпечували рух матеріальних та супутніх потоків у сферах виробництва, розподілу, транспортування та споживання товарної продукції. Водночас людська цивілізація, внаслідок планомірного розвитку сфери виробництва товарів та пакувальних матеріалів, зіткнулася із проблемою збирання, утилізації чи знищення промислових та побутових відходів.

Відповідно актуалізується *екологічна парадигма* управління матеріальними потоками у виробничій, торговій сферах діяльності, домашніх господарств та транспортних системах, що тісно пов'язана з ідеєю В. Вернадського про ноосферу як найвищий ступінь розвитку цивілізації (Vernadsky, 2013). При цьому екологічний аспект слід розглядати у широкому значенні – як рівноважний стан між штучним і природним середови-

щем проживання людини, збереження природної різноманітності, – так і як системну взаємодію між частинами макрологістичних систем.

Насамперед потребують свого вирішення проблеми відходів промислових підприємств та домашніх господарств, викидів транспортних засобів в атмосферу та антропогенного впливу на живу природу. На жаль, очевидною є відсутність у сучасному суспільстві прагнення і готовності до вирішення проблеми екологізації логістичної діяльності, що проявляється у несформованості унітарного підходу до методологічних положень, які відображають змістовні аспекти логістики в умовах переходу до «зеленої» економіки.

Людство на даний момент часу підходить до точки біфуркації, за якою лише два шляхи: або перехід до екологічно відповідального господарювання, або продовження безвідповідальної господарської діяльності, з урахуванням локального збагачення окремих груп осіб, та заподіяння непоправної шкоди навколишньому середовищу та природній сфері проживання людини.

Накопичених людством знань достатньо для створення рівноважних систем і безвідходних або маловідходних виробництв, тому використання принципів логістики історично має призвести до створення комфортного довкілля не тільки для людини, а й об'єктів флори та фауни.

У сучасних умовах закономірним є перехід до наступної парадигми логістики, яку можна визначити як *парадигму екологічної відповідальності* усіх учасників економічної діяльності та споживання товарів та послуг.

Це зумовлено, по-перше, обмеженістю світових ресурсів, по-друге, необхідністю використання ланцюгах поставок рециклінгу – повторного використання ресурсів, що є найважливішою передумовою розвитку екологічної парадигми. Слід зазначити, що з погляду ринкової економіки використання та впровадження технологій очищення викидів в атмосферу або гідросферу для підприємств є додатковим фінансовим навантаженням, але в цьому плані слід керуватися не особистим інтересом акціонерів та власників комерційних організацій, а загальнолюдськими цінностями та відповідальністю перед майбутніми поколіннями. Перехід до нової парадигми є природним еволюційним процесом, пов'язаним із накопиченням знань про навколишній світ, із розробкою нових технологій, а також з усвідомленням невідворотності змін у конкретний історичний період.

Зміна парадигм відбувається шляхом поглинання попередньої парадигми наступною і супроводжується виявленням нових закономірностей у конкретній предметній галузі та збагаченням принципами з додаткових дисциплін та сфер наукової діяльності. Розвиток екологічної парадигми пов'язаний не лише із предметною галуззю екології – живою природою, але й із розумінням внутрішніх законів устрою біогеоценозів і перенесенням їх у сферу штучного світу людського буття.

Використання логістичних методів, що ґрунтуються на новій екологічній парадигмі, в інформаційній економіці дає змогу структурувати наявні у виробничому процесі проблеми й врахувати велику кількість взаємодіючих факторів. Структурована інформація перетворюється на стандарти, технології, процедури або інструкції. Використання такої інформації для регулярних операцій господарської діяльності забезпечує зниження ентропії економічної системи. При цьому виникає синергетичний ефект за рахунок високої взаємоузгодженості та організованості дій окремих елементів, що призводить до вивільнення творчого потенціалу. Потенціал, що вивільняється внаслідок розв'язання суперечностей в економічній системі, спрямовується для вирішення стратегічних завдань.

Висновки.

Організація процесів у вигляді потоків дає можливість переводити системи управління на логістичні основи, долаючи просторові, функціональні та тимчасові невідповідності (суперечності) у зовнішньому та внутрішньому середовищі діяльності суб'єктів господарювання. Нове просторово-часове явище у системі управління слід пояснювати як зміною об'єкта управління, так і неортодоксальними принципами (способами, методами, засобами), які лежать в основі логістичних систем. Філософія логістики багато в чому визначає розвиток сучасної економічної наукової думки, оскільки дослідження поточкових процесів виявилось одним із найбільш популярних у зв'язку з розширенням масштабів використання глобальних біосферних, інформаційних, фінансових, інноваційних ресурсів. Витрати, з погляду логістики, – це результат руху протиріч у потоці. Завдання логістики полягає в тому, щоб, не доводячи протиріччя до протистояння, досягати за допомогою логістичного інструментарію їх узгодженості (включаючи компромісні рішення), з метою скорочення витрат ресурсів різного характеру, у тому числі трансакційних.

Еволюційна зміна парадигм логістики відбувалася шляхом удосконалення збирання та оброблення інформації на перших двох етапах розвитку концепції логістики. Маркетингова та інтегральна парадигми розвитку логістичних систем пов'язані з об'єднанням учасників логістичного процесу на макрорівні та прагненням до зниження рівня логістичних витрат і часу, використовуюваного для виконання логістичних операцій. Перспективи подальшого розвитку концепції логістики слід пов'язувати з охопленням операцій, які передують початку руху матеріальних потоків у ланцюзі поставок і спрямовані на залишкові потоки, що мають місце після використання товарів кінцевими споживачами. Важливо, аби ці операції розроблялися з урахуванням новітніх цифрових технологій. Таким чином, можемо констатувати

невідворотність переходу до парадигми екологічної відповідальності усіх учасників економічної діяльності та споживання товарів (послуг) у всіх сферах логістичного менеджменту. Вважаємо, що «ядро» цієї концепції логістики становитимуть класичні методи і традиційні моделі теорії логістики, але з урахуванням мінімального негативного впливу на навколишнє середовище під час їхнього практичного застосування – управління матеріальними потоками на мікро- і макрорівні. Тоді використання принципів екологічної відповідальності призведе до того, що логістичні бізнес-процеси у мікро- і макрологістичних системах, починаючи з доставки сировини, матеріалів для виробництва кінцевої продукції і закінчуючи утилізацією та/або безпечною переробкою відходів, перетворяться на екологічно безпечні для людини і природи.

Список використаних джерел

Воронкова, В. Г., Нікітенко, В. О. Формування та розвиток цифрової економіки у високорозвинутих країнах світу. Prospective directions of scientific and practical activity : collective monograph / Compiled by V. Shpak; Chairman of the Editorial Board S. Tabachnikov. Sherman Oaks, California : GS Publishing Services, 2023. С. 43-57. DOI : 10.51587/9798-9866-95921-2023-011

Vogt, K. C.. "The Post-Industrial Society: From Utopia to Ideology." *Work, Employment & Society*, vol. 30, no. 2, 2016, pp. 366–76. <https://www.jstor.org/stable/26655576>. Accessed 1 Aug. 2024.

Vernadsky, W. «The biosphere and the noosphere». *American Scientist*, vol. 33, no. 1, 1945, pp. xxii–12. <http://www.jstor.org/stable/27826043>. Accessed 1 Aug. 2024.

Katsoulas, T., et al. «Towards a Shared European Logistics Intelligent Information Space». *Digital Supply Chain Transformation: Emerging Technologies for Sustainable Growth*, edited by Yingli Wang and Stephen Pettit, Cardiff University Press, 2022, pp. 99–120. JSTOR, <http://www.jstor.org/stable/jj.14308230.12>. Accessed 1 Aug. 2024.

Метеленко, В. Г., Воронкова, В. Г., Нікітенко, В. О., Сіліна, І. В. Становлення і розвиток smart-економіки та її модифікацій в умовах цифрового розвитку. "Vectors of the development of science and education in the modern world" / Compiled by V. Shpak; Chairman of the Editorial Board S. Tabachnikov. Sherman Oaks, California : GS Publishing Services, 2023. С.79-95. DOI: 10.51587/9798-9866-95976-2023-014

Morin, E. *The nature of nature*. New York: P. Lang. 1992.

Rider, Graham W. «Evolution of the concept of logistics». *Naval War College Review*, vol. 23, no. 4, 1970, pp. 24–33. <http://www.jstor.org/stable/44641172>. Accessed 1 Aug. 2024.

Цифрова трансформація промислового менеджменту: теорія і практика: монографія / За ред. д.філософ.н., проф. Воронкової В. Г., д.е.н., проф. Метеленко Н.Г. Львів-Торунь: Liha-Pres, 2023. 816 с.

Schwab, Klaus. «FOREWORD». *Journal of International Affairs*, vol. 72, no. 1, 2018, pp. 13–16. <https://www.jstor.org/stable/26588338>. Accessed 1 Aug. 2024.

Череп, А. В., Воронкова, В. Г., Череп, О. Г., Нікітенко, В. О. Зелена економіка, економіка замкнутого циклу або низьковуглецева економіка як моделі економічного розвитку. *Education and science in the period of global crises and conflicts in the 21st century : collective monograph / Compiled by V. Shpak; Chairman of the Editorial Board S. Tabachnikov. Sherman Oaks, California : GS Publishing Services, 2023. С. 40-62 ISBN 979-8-9895146-0-1* DOI: 10.51587/9798-9895-14601-2023-016

References

voronkova, V. H., Nikitenko, V. O. (2023). Formation and development of the digital economy in highly developed countries. Prospective directions of scientific and practical activity: collective monograph / Compiled by V. Shpak; Chairman of the Editorial Board S. Tabachnikov. Sherman Oaks, California: GS Publishing Services. 43-57. DOI : 10.51587/9798-9866-95921-2023-011

Vogt, K. C. (2016). The Post-Industrial Society: From Utopia to Ideology. *Work, Employment & Society*, vol. 30, no. 2, 366–76. <https://www.jstor.org/stable/26655576>. Accessed 1 Aug. 2024.

Vernadsky, W. (1945). The biosphere and the noösphere». *American Scientist*, vol. 33, no. 1, pp. xxii–12. <http://www.jstor.org/stable/27826043>. Accessed 1 Aug. 2024.

Katsoulas, T., Fergadiotou, I., & O’Sullivan, P. (2022). Towards a Shared European Logistics Intelligent Information Space. In Y. Wang & S. Pettit (Eds.), *Digital Supply Chain Transformation: Emerging Technologies for Sustainable Growth*. 99–120. Cardiff University Press. <http://www.jstor.org/stable/jj.14308230.12>

Metelenko, N. G. , Voronkova, V. H. , Nikitenko, V. O. , Silina, I. V. (2023). Formation and development of the smart economy and its modifications in the context of digital development. “Vectors of the development of science and education in the modern world” / Compiled by V. Shpak; Chairman of the Editorial Board S. Tabachnikov. Sherman Oaks, California: GS Publishing Services. 79-95. DOI: 10.51587/9798-9866-95945-2023-012-31-48

Morin, E. (1992). *The nature of nature*. New York: P. Lang.

Rider, G. W. (1970). Evolution of the concept of logistics. *Naval War College Review*, 23(4), 24–33. <http://www.jstor.org/stable/44641172>

Digital Transformation of Industrial Management: Theory and Practice: Monograph (2023) / Edited by Doctor of Philosophy, Professor Voronkova V. G., Doctor of Economics, Professor Metelenko N. G. Lviv-Torun: Liha-Pres, 816.

Schwab, K. (2018). FOREWORD. *Journal of International Affairs*, 72(1), 13–16. <https://www.jstor.org/stable/26588338>.

Cherep, A. V., Voronkova, V. H., Cherep, O. G., Nikitenko, V. O. (2023). Green economy, circular economy or low-carbon economy as models of economic development. Education and science in the period of global crises and conflicts in the 21st century: a collective monograph / Compiled by V. Shpak; Chairman of the Editorial Board S. Tabachnikov. Sherman Oaks, California: GS Publishing Services. 40-62. DOI : 10.51587/9798-9895-14601-2023-016

IEVGENII, SEVERIN – postgraduate student

of the Department of Philosophy, G. S. Scovoroda (Kharkiv, Ukraine)

E-mail: Evgenyeseverin@gmail.com

ORCID iD: <https://orcid.org/0009-0008-0112-380X>

EVOLUTION OF THE LOGISTICS PARADIGM: FROM IMMANENT KNOWLEDGE TO SYSTEMATIC UNDERSTANDING OF THE INFORMATION SOCIETY ECONOMY

Abstract

The article examines the prerequisites and sequence of formation of the fundamental paradigms of logistics as a science focused on the knowledge of the laws of flow processes; reveals the correlation of analytical, technological, integral, marketing logistics paradigms; formulates the main provisions of the paradigm of environmental responsibility of participants in the logistics process. It is proved that the philosophy of logistics largely determines the development of modern economic scientific thought, since the study of flow processes has become one of the most popular areas of social research due to the expansion of the use of global biosphere, information, financial, and innovative resources. Proceeding from the fact that information in the modern network economy is a system-forming factor that ensures the purposefulness and orderliness of the movement of matter and the use of energy in the field of production and trade, the **purpose of the study** was to substantiate the need for a new methodological shift from the integral and marketing logistics paradigms to the ecological paradigm, which implies the responsibility of all participants in economic activity and consumption of goods and services. The generalisations presented in the article have led to the **conclusion** that in order to create a global economic network structure in which the negative impact of humans on the natural environment can be minimised, a transition to a new paradigm of logistics knowledge is required, based not only on a rethinking of the ‘relationship’ with wildlife, but also on a deep understanding of the internal laws of biogeocenosis with their transfer to the artificial world of human existence. This transition is a natural evolutionary process associated with the accumulation of knowledge about the world around us, the development of new technologies, and the awareness of the inevitability of change in a particular historical period.

Key words: logistics, logistics paradigms, information flows, global network economy.

© The Author(s) 2024

This is an open access article under

The Creative Commons CC BY license

Received date 17.06.2024

Accepted date 07.07.2024

Published date 17.07.2024

How to cite: Євгеній, Северін. Еволюція логістичної парадигми: від іманентного знання до системного розуміння економіки інформаційного суспільства. *Humanities studies: Collection of Scientific Papers* / Ed. V. Voronkova. Zaporizhzhia : Publishing house “Helvetica”, 2024. 20 (97). P. 115–121.

doi: <https://doi.org/10.32782/hst-2024-20-97-13>